

Zpráva o šetření ve věci průtahů v opatrovnickém řízení

Obrátil se na mě pan A., bytem xxxx (dále jen „stěžovatel“), který nesouhlasil s vyřízením své stížnosti na průtahy v řízení o péči o nezletilé děti vedeném u Okresního soudu v Českých Budějovicích (dále jen „okresní soud“ nebo „soud“).¹ Stížnost vyřídil místopředseda okresního soudu JUDr. Tomáš Křiváček (dále jen „místopředseda soudu“),² který ji shledal důvodnou jen částečně.

A. Shrnutí závěrů

Dospěl jsem k závěru, že:

- místopředseda soudu měl vyříditi stížnost jako důvodnou, nikoliv jen částečně důvodnou, a nepřijal proto ani odpovídající opatření k nápravě (viz **část C.1.1 zprávy**);
- vedení soudu mělo důsledněji vykonávat dohled nad plynulostí opatrovnického řízení (viz **část C.1.2 zprávy**).

Mám také výhrady ke srozumitelnosti vyřízení stížnosti (viz **část C.2 zprávy**).

B. Skutková zjištění

V šetření jsem si vyžádal vyjádření předsedy okresního soudu JUDr. Pavla Pavlátky (dále také „předseda soudu“), kopii stížnostního spisu, přehled úkonů ve věci a vydaných rozhodnutí.³

Podrobněji v této části zprávy shrnu obsah stížnosti a její vyřízení místopředsedou soudu, protože tyto dva dokumenty jsou stěžejní pro hodnocení postupu vedení soudu (viz **část C zprávy**). Shrnu zde také vyjádření předsedy soudu k věci. Ostatní důležitá skutková zjištění zahrnu až do svého hodnocení.

B.1 Stížnost na průtahy v řízení

Po rozvodu manželství je stěžovatel účastníkem řízení o péči o děti (dále také „opatrovnické řízení“). Stěžovatel podal dne **16. února 2022** k vedení soudu stížnost na průtahy v řízení. Ve stížnosti vymezil dvě problematická období, v nichž podle něj docházelo ke zjevným průtahům.

První období stěžovatel vymezil rokem **2017**, kdy podle něj soud 11 měsíců neučinil žádný úkon, aniž by pro to byl důvod. Podle stěžovatele v této době matka dětí začala účelově omezovat jeho styk s dětmi. Stěžovatel v roce 2017 dvakrát urgoval soud, aby nařídil jednání. To nakonec proběhlo až v prosinci 2017. Stěžovatel namítl, že již v tomto období soud umožnil svou nečinností to, že si děti postupně odvykaly na pobyt u stěžovatele a zcela změnily názor na doposud fakticky fungující úpravu styku, ke které rodiče dospěli

---

1 Řízení vedené pod sp. zn. 13 P 101/2012. Řízení o péči o děti bylo zahájeno dne 3. května 2013.

2 JUDr. Tomáš Křiváček byl pověřen výkonem uvolněné funkce místopředsedy Okresního soudu v Českých Budějovicích.

3 Výpis z informačního systému soudu ISAS.

s přičiněním mediátora a jež stěžovateli umožňovala poměrně široký kontakt s dětmi (stěžovatel jej nazval „faktickou střídavou péčí“).

Druhé období stěžovatel vymezil lety **2020 až 2022**. V tomto období měla matka dětí opakovaně pod různými záminkami porušovat i pravomocný rozsudek upravující závazné styk dětí se stěžovatelem.⁴ Stěžovatel se na soud obrátil postupně s 13 návrhy na výkon soudního rozhodnutí, na které podle něj soud nezareagoval.⁵ Podle stěžovatele další nečinnost soudu vedla k tomu, že matka o to více mařila jeho kontakt s dětmi, z jejichž života jej postupně vylučovala. Soud podle stěžovatele jednání matky jen přihlížel.

B.2 Vyřízení stížnosti místopředsedou soudu

Stížnost vyřídil⁶ místopředseda soudu dne **25. března 2022**. Stěžovateli se hned v úvodu omluvil za týdenní prodlení s vyřízením stížnosti. K vyřízení stížnosti si vyžádal procesní spis a vyjádření soudkyně JUDr. Libuše Petrové (dále jen „rozhodující soudkyně“).

K prvnímu namítanému období shrnul, že dne 2. prosince 2016 došel soudu návrh na úpravu styku. Dne 6. ledna 2017 soud nařídil jednání, které odročil na neurčito za účelem provedení sociálního šetření u otce. Soud požádal orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) o provedení sociálního šetření dne 17. ledna 2017, zpráva o tomto šetření soudu došla dne 22. února 2017. Počátkem dubna 2017 zaslala právní zástupkyně stěžovatele soudu žádost, aby případné jednání soud nenařídil v konkrétně určených dnech (v dubnu a květnu), obdobnou žádost zopakovala koncem července 2017 (pro druhou polovinu srpna). Dne 22. listopadu 2017 stěžovatel urgoval nařízení jednání. Soud jednání nařídil na 19. prosince 2017.

Ke druhému namítanému období místopředseda soudu shrnul, že návrhy na výkon rozhodnutí byly podány dne 28. dubna 2020 (1.) a 9. 9. 2020 (2.). Na tyto návrhy soud reagoval dne 5. října 2020, když matku vyzval k plnění rozsudku a požádal OSPOD, aby vedl matku k dobrovolnému plnění rozsudku. Další návrh na výkon zaslal stěžovatel soudu dne 8. října 2020 (3.), 12. října 2020 (4.), 26. října 2020 (5.), 9. listopadu 2020 (6.), 21. prosince 2020 (7. a 8.) a 18. ledna 2021 (9.). Dne 22. ledna 2021 se konalo jednání, při němž soud doporučil oběma rodičům návštěvu krizového centra. Na dalším jednání dne 28. ledna 2021 se měl stěžovatel zavázat, že své návrhy na výkon rozhodnutí projde, zašle je i matce, aby se k nim mohla vyjádřit. Soud vyslovil, že k projednání těchto návrhů nařídí další jednání, kde o nich případně rozhodne. Další návrhy na výkon zaslal stěžovatel soudu dne 21. dubna 2021 (10.), 16. prosince 2021 (11.), 1. února 2022 (12.) a 7. února 2022 (13.).

Po tomto shrnutí místopředseda soudu **stěžovateli sdělil, že jeho stížnost shledává důvodnou jen částečně.**

Pokud jde o **první namítané období**, určitý průtah bylo podle místopředsedy soudu možné spatřovat v období od března 2017, kdy již měl soud k dispozici zprávu OSPOD, do konce

4 Rozsudek o změnu úpravy styku ze dne 25. listopadu 2014, právní moci nabyl dne 19. prosince 2014.

5 Stěžovatel zmínil 14 návrhů na výkon rozhodnutí, 14. návrh byl soudu doručen dne 18. února 2022, tedy až po podání stížnosti.

6 Sdělení místopředsedy soudu ze dne 25. března 2022, sp. zn. 1 St 2/2022.

měsíce listopadu 2017, kdy soud nařídil jednání, tedy v délce 9 měsíců. Dodal však, že právní zástupkyně stěžovatele značně omezila možnost jednání v období od poloviny dubna do konce května 2017 a v měsíci srpnu 2017. Místopředseda soudu také poukázal na to, že od tohoto průtahu již uplynula doba více než 4 let, a uvedl, že ve věci jako takové bylo rozhodnuto v době ještě přiměřené (cca 1 rok). Neshledal proto důvod zajišťovat nápravu.

Ke druhému namítanému období místopředseda soudu uvedl, že stěžovatel podával návrhy na výkon rozhodnutí za situace, kdy probíhalo řízení o návrhu obou rodičů o změnu péče. Oba rodiče zahlcovali soud několika dalšími návrhy na nařízení předběžného opatření. Některé návrhy došly soudu i v řádu několika dnů. Rozhodující soudkyně se musela věnovat i jiným jí přiděleným věcem, navíc místopředseda soudu poukázal na podstav (nejen) opatrovnického oddělení soudu. Podle místopředsedy soudu nemá výkon rozhodnutí o péči o nezletilé děti natolik pevně stanovený rámec, není ostatně ani veden jako samostatné řízení. Soud se návrhy na výkon podané stěžovatelem zabýval, vyzval matku a OSPOD, doporučil návštěvu krizového centra. Pokud jde o možnost udělení pokuty matce, tu měl podle vyjádření rozhodující soudkyně odmítnout sám stěžovatel (na jednání v lednu 2021). Postup podle § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních⁷ (odebrání dítěte) je pak možností zcela krajní. I na jednání, které proběhlo dne 18. března 2022, soud znovu řešil možný výkon rozhodnutí. Místopředseda soudu závěrem uvedl, že předpokládá, že soud se bude podanými návrhy na výkon i nadále zabývat. Totéž sdělil i rozhodující soudkyni. S ohledem na popsaný stav věci označil místopředseda soudu takové řešení za dostatečné.

Závěrem místopředseda soudu poučil stěžovatele, že pokud nesouhlasí s vyřízením stížnosti, může se obrátit na předsedkyni Krajského soudu v Českých Budějovicích.

B.3 Vyjádření předsedy soudu k vyřízení stížnosti

Předseda soudu uvedl, že stížnost byla shledána jako částečně důvodná jen v části vztahující se k prvnímu období (2017). Tento závěr považuje předseda soudu za správný. Zopakoval, že s ohledem na žádosti právní zástupkyně stěžovatele, aby soud nenařizoval jednání v konkrétně vymezených dnech, nelze přisvědčit tvrzení stěžovatele, že došlo k 11timěsíční prodlevě mezi úkony. Zdůraznil, že žádný ze soudců opatrovnického oddělení nemá k dispozici vlastní jednací síň, kterou by mohl využívat 5 dnů v týdnu, naopak mají možnost nařídít jednání pouze na dva dny v týdnu. Předseda soudu však současně uvedl, že bylo namísto domluvit se na možných dřívějších termínech jednání a věc řešit dříve než v listopadu 2017 (kdy soud nařídil jednání na prosinec 2017). Podle předsedy soudu k největší časové prodlevě došlo od září do prosince 2017, právě k tomuto závěru se podle předsedy soudu váže závěr o částečné důvodnosti stížnosti.

Podle předsedy soudu místopředseda soudu odpovídajícím způsobem zhodnotil průběh řízení. Celková doba řízení je poznamenána aktivitami rodičů a jejich trvající neshodou ohledně péče o děti. Předseda soudu však současně připustil, že řízení v dané věci neprobíhalo plynule a efektivně a k průtahům došlo v důsledku nekoncentrovaného přístupu rozhodující soudkyně, což jí vedení soudu také v rámci kontrol vytklo. Závěrem předseda soudu poukázal na aktuální nápad rozhodující soudkyně a na to, že se blíží závěr

7 Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

její soudcovské kariéry. Proto je podle něj adekvátním opatřením pravidelné sledování věci, aby soud rozhodl o podaných návrzích a k žádným dalším prodlevám již nedošlo.

C. Právní hodnocení

Ve věci stěžovatele jsem mohl prověřit pouze to, jak vedení okresního soudu vyřídilo jeho stížnost na průtahy v opatrovnickém řízení a jak dohlíželo nad tím, aby v řízení nedocházelo k průtahům.⁸

V této části zprávy nejprve zhodnotím, zda místopředseda soudu vyřídil stížnost věcně správně jako částečně důvodnou a zda vedení soudu řádně dohlíželo nad plynulostí řízení. Tato část mého hodnocení je stěžejní. Poté se stručně vyjádřím ke srozumitelnosti vyřízení stížnosti.

Pouze pro úplnost uvádím, že **vedení soudu stížnost nevyřídilo včas**. O výsledku vyřízení stížnosti na průtahy v řízení totiž měl místopředseda soudu stěžovatele vyrozumět ve lhůtě 1 měsíce,⁹ vyrozumění však stěžovatel obdržel až s týdenním zpožděním. Místopředseda soudu se však stěžovateli za toto prodlení omluvil a předseda soudu s místopředsedou soudu projednal nutnost dodržování zákonných lhůt. Přihlížím i k tomu, že došlo k prodlení v řádu několika dnů a že se podle slov předsedy soudu jednalo o první obdobné pochybení vedení soudu. Omluvu a projednání s místopředsedou soudu proto považuji za zcela dostačující.

C.1 K vyřízení stížnosti jako částečně důvodné (k věcné správnosti) a k výkonu dohledu nad plynulostí řízení

Úkolem předsedy (místopředsedy) okresního soudu je dbát o to, aby v řízeních vedených u okresního soudu nedocházelo ke zbytečným průtahům. Soudní dohled provádí sledováním a vyhodnocováním stavu jednotlivých druhů soudních agend a prověrkami soudních spisů a vyřizováním stížností na průtahy v řízení.¹⁰

Předseda (místopředseda) soudu musí prověřit skutečnosti uvedené ve stížnosti.¹¹ Při posuzování stížnosti na průtahy v řízení se musí v první řadě vypořádat s tím, zda v řízení nejsou období, v nichž soud bezdůvodně neučinil žádný úkon (tzv. absolutní nečinnost). I pokud soud úkony činí, musí se v některých případech vedení soudu zabývat také tím, zda tyto úkony míří k včasnému vydání rozhodnutí, tedy otázkou efektivnosti zvoleného procesního postupu soudce.

Při vyřizování stížností a výkonu dohledu nad plynulostí řízení musí vzít předseda (místopředseda) soudu v úvahu i předmět řízení. V opatrovnickém řízení je kladen zvláštní

---

8 Podle § 1 odst. 9 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, platí: „**Působnost ochránce se nevztahuje na** Parlament, prezidenta republiky a vládu, na Nejvyšší kontrolní úřad, na zpravodajské služby České republiky, na orgány činné v trestním řízení, státní zastupitelství a na **soudy, s výjimkou orgánů** správy státního zastupitelství a **státní správy soudů**“ (důraz doplněn).

9 Viz § 173 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o soudech a soudcích).

10 Viz § 127 odst. 2 zákona o soudech a soudcích.

11 Viz § 172 zákona o soudech a soudcích.

důraz na dodržení zásady rychlé a účinné ochrany práv. Tomu odpovídá i právní úprava, podle které musí soud ve věcech péče o nezletilé rozhodovat s největším urychlením.¹²

Obsah stížnosti shrnuje **část B.1 této zprávy**. Stěžovatel poukázal na průtahy v roce 2017, kdy podle něj byl soud nečinný po dobu 11 měsíců. Dále poukázal na to, že v období 2020-2022 soud nereagoval na jeho 13 návrhů na výkon rozhodnutí, které pravomocně upravilo podmínky styku stěžovatele s dětmi.

Vyřízení stížnosti místopředsedou soudu shrnuje **část B.2 této zprávy**. Místopředseda soudu shledal stížnost důvodnou jen částečně. Určité průtahy shledal v roce 2017, částečně je však přičetl jednání právní zástupkyně stěžovatele. Postup rozhodující soudkyně v návaznosti na podané návrhy na výkon rozhodnutí vysvětlil zejména tím, že rozhodování o výkonu rozhodnutí nemá pevný procesní rámec, že se návrhům soudkyně průběžně věnovala a nadto ji rodiče zahlcovali množstvím podání.

Vyjádření předsedy soudu k vyřízení stížnosti v rámci šetření shrnuje **část B.3 zprávy**. Podle předsedy soudu vyřídil místopředseda soudu stížnost správně. Místopředseda soudu podle něj také odpovídajícím způsobem popsal průběh řízení a procesní aktivitu účastníků. Předseda soudu současně připustil, že rozhodující soudkyně v řízení nepostupovala plynule, efektivně a koncentrovaně, což jí vedení soudu vytklo.

Z přehledu úkonů soudu pro rok 2017 vyplývá, že dne 6. ledna 2017 proběhlo jednání. Další jednání rozhodující soudkyně nařídila na 19. prosince 2017. V mezidobí byl spis u rozhodující soudkyně s tím, že dne 22. února 2017 byla soudu doručena zpráva ze sociálního šetření. Jiný pohyb ve spisu nebyl, pouze právní zástupkyně rozhodující soudkyni sdělila termíny, v nichž prosí o nenařizování jednání, a stěžovatel dvakrát urgoval nařízení jednání.

Z přehledu úkonů soudu pro roky 2020 až 2022 do okamžiku podání stížnosti vyplývá, že stěžovatel podal celkem 13 návrhů na výkon rozhodnutí – odpovídá to tomu, jak je popsal místopředseda soudu ve vyřízení stížnosti (viz **část B.2 zprávy**).¹³ V době od podání prvního návrhu o výkon rozhodnutí do podání stížnosti na průtahy proběhla čtyři jednání soudu (30. října 2020, 27. 11. 2020, 22. ledna a 28. ledna 2021). Soud také rozhodl o šesti návrzích na vydání předběžného opatření. Dvakrát rozhodoval ve věci nadřízený soud, u kterého se spis nacházel 1 týden v roce 2020 a dva měsíce v roce 2021.

C.1.1 K vyřízení stížnosti jako částečně nedůvodné

Dospěl jsem k závěru, že místopředseda soudu měl stížnost vyřídit jako důvodnou. S vyřízením stížnosti jako částečně důvodné nesouhlasím.

Pokud jde o **první namítané období**, domnívám se, že rozhodující soudkyně se bezpochyby dopustila průtahů, které lze vymezit od konce února do prosince 2017. V tomto období rozhodující soudkyně neučinila žádný úkon, aniž by pro to měla opodstatněný důvod.

---

¹² Podle § 471 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních platí: „Ve věcech péče soudu o nezletilé rozhoduje soud s největším urychlením. Nejsou-li dány důvody zvláštního zřetele hodné, vydá soud rozhodnutí ve věci samé zpravidla do 6 měsíců od zahájení řízení; vydá-li soud rozhodnutí po uplynutí této lhůty, uvede v odůvodnění rozhodnutí skutečnosti, pro které nebylo možné tuto lhůtu dodržet.“

¹³ 14. návrh na výkon rozhodnutí byl soudu doručen dne 18. února 2022, tedy až po podání stížnosti.

Nerozhodovala ani o žádných jiných návrzích včetně případných návrhů na vydání předběžného opatření.

Nemohu souhlasit s tvrzením, že částečně tento stav přivodila právní zástupkyně stěžovatele, když předem informovala soud o termínech, v nichž prosí o nenařízení jednání. Je třeba připomenout, že rozhodující soudkyně odročila poslední jednání na neurčito a účastníci řízení neměli žádnou informaci o tom, kdy hodlá nařídit další jednání. Za těchto okolností se právní zástupkyně stěžovatele, podle mého názoru, jen snažila o to, aby neohrozila svou nepřítomností jednání, které rozhodující soudkyně snad konečně nařídí. Musím dát zapravdu stěžovateli, který tento argument místopředsedy soudu považuje za nekorektní. Připomínám, že je to soudce, kdo je pánem řízení. Rozhodující soudkyně měla i v případě, že se žádosti právní zástupkyně chtěla přizpůsobit, dostatek jiných možných termínů, v nichž mohla jednání nařídit. Větší část dnů, které právní zástupkyně v žádostech vymezila, by se navíc zjevně již s případným záměrem rozhodující soudkyně nařídit jednání nekřížila, neboť bývá zvykem, že soud vyrozumí účastníky řízení s určitým předstihem.¹⁴ Nic na tom nemění ani skutečnost, na kterou upozornil předseda soudu, že opatrovníčtí soudci jeho soudu mají omezený rozsah jednacích dnů s ohledem na vytíženost jednacích síní. I kdyby tato skutečnost byla rozhodujícím důvodem více než devítiměsíční závady v plynulosti řízení, musím podotknout, že by se jednalo o typický případ průtahů z objektivních příčin. Připomínám, že stížnost je nutno považovat za důvodnou i v těch případech, kde by zjištěné průtahy měly příčinu právě jen v objektivních okolnostech.¹⁵

Zásadně se pak neztotožňuji s vyjádřením místopředsedy soudu, který označil průtah 9 měsíců za „ještě přiměřený“. Připomínám, že při **vyřizování stížnosti musí vedení soudu vždy náležitě zohlednit i naléhavost řízení**. Proto v šetřeních týkajících se průtahů v **opatrovnických řízeních** ochránce opakovaně zdůrazňuje nutnost rychlého postupu a tomu odpovídajícího přístupu vedení soudu.¹⁶ Děti vnímají čas zcela odlišně než dospělí lidé a pozdní rozhodnutí soudu může mít pro jejich rodinné vazby závažné důsledky zpravidla nezvratného charakteru.¹⁷ V opatrovnických řízeních je přitom soud povinen postupovat s ohledem na nejlepší zájem dítěte, který se v procesní rovině projevuje zejména v nutnosti rozhodovat s největším urychlením.¹⁸ Proto také zákon pro řízení týkající se péče

---

14 Jestliže právní zástupkyně 7. dubna 2017 vyrozuměla soud o své zaneprázdněnosti v druhé polovině dubna a první polovině května, jen v části těchto dnů tím fakticky bránila možnému nařízení jednání (a obdobně to platí o druhé žádosti z konce července 2017).

15 Tento závěr plynoucí z konstantní judikatury Evropského soudu pro lidská práva i Ústavního soudu se promítá i do znění § 7a Instrukce 106/2001-OSM Ministerstva spravedlnosti o vyřizování stížností na postup soudů podle zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích (dále jen „Instrukce“). Ustanovení § 7a Instrukce zní: „(1) Stížnost na průtahy v řízení je důvodná nebo částečně důvodná i tehdy, došlo-li k závadám v plynulosti řízení v důsledku objektivních okolností na straně soudu. (2) Objektivními okolnostmi na straně soudu se zejména rozumí nadměrný nápad podání, vysoký počet nedodělků, nedostatečné personální a technické vybavení soudů a dlouhodobější pracovní neschopnost soudních osob.“

16 Viz např. zpráva o šetření veřejného ochránce práv ze dne 28. dubna 2020, sp. zn. 7234/2019/VOP, zpráva je dostupná on-line z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/8456>; zpráva o šetření ze dne 17. prosince 2018, sp. zn. 2034/2018/VOP, zpráva je dostupná on-line z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/6728>; zpráva o šetření ochránce ze dne 30. července 2019, sp. zn. 2321/2019/VOP, zpráva je dostupná on-line z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/7392>; a další.

17 Viz zpráva o šetření sp. zn. 2034/2018/VOP, cit. výše.

18 Viz nález Ústavního soudu ze dne 12. července 2017, sp. zn. I. ÚS 1737/16, odst. 55.

o děti výslovně stanoví, že „nejsou-li dány důvody zvláštního zřetele hodné, vydá soud rozhodnutí ve věci samé zpravidla do 6 měsíců od zahájení řízení“.¹⁹

Předseda soudu ve vyjádření zdůraznil, že závěr o částečné důvodnosti stížnosti založil místopředseda soudu pouze na tomto prvním namítaném období roku 2017. Bez ohledu na to, že vyřízení stížnosti není podle mě zcela srozumitelné (více viz níže **v části C. 2 zprávy**), dospěl jsem k závěru, že **stížnost měla být vyřízena jako důvodná i ve své druhé části**.

Lze obecně souhlasit s tím, že řízení o výkonu rozhodnutí v opatrovnických věcech nemá přesně zakotvený rámec jako jiná vykonávací řízení. To však v žádném případě nesmí vést opatrovnický soud k tomu, že by návrhům na výkon rozhodnutí věnoval menší pozornost. **Na výkon rozhodnutí ve věcech péče o nezletilé se plně vztahuje požadavek rozhodování s největším urychlením.** Zásada rychlosti nabývá v řízeních o výkonu rozhodnutí v opatrovnických věcech navíc obzvláštního významu s ohledem na možné důsledky porušování pravomocného rozhodnutí, kterého se navrhovatel výkonu domáhá. Iz dostupné judikatury Ústavního soudu lze dovodit, že opatrovnické soudy reagují na návrhy na výkon urychleně, projednáním návrhu a případně výzvou k dobrovolnému plnění. V případě, že výzva není účastníkem řízení vyslyšena, přistupují (často v řádu dvou, tří měsíců) k uložení pokuty, byť v minimální výši.²⁰

Pokud jde o případ stěžovatele, **místopředseda soudu sice shrnul průběh řízení, řádně se však nevypořádal s tím, zda se rozhodující soudkyně dopustila průtahů v návaznosti na podané návrhy na výkon rozhodnutí**, a to jak průtahů spočívajících v absolutní nečinnosti, tak průtahů způsobených nekoncentrovaným a neefektivním postupem rozhodující soudkyně. Přitom na první návrh na výkon podaný stěžovatelem (dne 28. dubna 2020) zareagovala rozhodující soudkyně až dne 5. října 2020 výzvou matce a OSPOD (poté, co již stěžovatel zaslal 2. návrh). Dalších sedm podaných návrhů projednala rozhodující soudkyně teprve v lednu 2021, i když první z těchto sedmi návrhů byl podán již dne 8. října 2020 a ačkoliv se již jednalo o návrhy podané poté, co byla matka vyzvána k dobrovolnému plnění. Další návrh na výkon podal stěžovatel dne 21. dubna 2021, soudkyně na něj nijak nezareagovala. Další tři návrhy na výkon podal stěžovatel od prosince 2021 do února 2022, jednání nařídila rozhodující soudkyně až na březen 2022 (více než 13 měsíců po předchozím jednání).

Rozumím tomu, že rozhodující soudkyně se musela věnovat i jiným přiděleným věcem a řešila i jiná podání stěžovatele a matky dětí. Přesto **nepovažuji za přijatelné, aby o návrhu na výkon rozhodovala s několikaměsíčním odstupem, ani to, že na některé návrhy na výkon reagovala teprve poté, co soud mezitím obdržel několik dalších návrhů na výkon, obzvlášť když v mezidobí uplynula doba několika měsíců**. Navíc jedinou efektivní reakcí na podaných 13 návrhů na výkon byla ke dni vyřízení stížnosti jen výzva matce k dobrovolnému plnění a zapojení OSPOD. Vyjádření rozhodující soudkyně, že udělení pokuty matce odmítl sám stěžovatel, považuji za nepřesné. Stěžovatel pokutu dle svých slov

¹⁹ Viz § 471 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních.

²⁰ Rychlost postupu obecných soudů lze vyčíst z celé řady rozhodnutí Ústavního soudu, např. viz náleží Ústavního soudu ze dne 19. dubna 2016, sp. zn. II. ÚS 3489/15, náleží Ústavního soudu ze dne 13. října 2015, sp. zn. III. ÚS 3462/14, a další. Viz také např. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. července 2020, sp. zn. 20 Co 154/2020.

neodmítl, pouze se měl vyslovit pro pokutu v symbolické, co nejnížší výši. Především je to však rozhodující soudkyně (nikoliv stěžovatel), kdo měl rozhodnout po dostatečném zjištění skutkových okolností, zda je uložení pokuty namístě. K tomu poukazuji například na usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, který v obdobné věci uvedl: „*Okresní soud ve věci řádně postupoval, pokud matku vedl k naplňování rozhodnutí soudu o styku otce s dětmi formou výzvy za současného upozornění na následky porušování této povinnosti. Je však třeba vytknout okresnímu soudu, že tak měl učinit již po prvním návrhu na výkon rozhodnutí a nikoliv až po třetím návrhu otce. Protože výzva, jakožto nejmírnější prostředek ve vztahu k osobě, která neplní rozhodnutí soudu, neměla na chování matky vliv, přistoupil okresní soud správně k vydání rozhodnutí o uložení pokut matce za neuskutečněné styky nezletilých dětí s otcem, neboť nelze akceptovat nenaplňování pravomocného rozhodnutí soudu o úpravě styku otce s nezletilými dětmi.*“²¹

Rozhodující soudkyně skutečně v téže době rozhodovala i o několika návrzích na vydání předběžného opatření. To pochopitelně mohlo mít dopad do rychlosti řízení i ve vztahu k podaným návrhům na výkon. Na druhou stranu nelze, podle mého názoru, procesní aktivitu účastníků řízení vždy považovat za ospravedlnění případných průtahů. **Zejména význam návrhů na předběžné opatření nejde, podle mého názoru, z hlediska celkové délky řízení přeceňovat.**²² Jak zdůraznil Ústavní soud, nezbytnost průběžného (neustálého) zkoumání existence podmínek k předběžné úpravě poměrů nevzniká v důsledku podání stěžovatele, plyne ze zákona a z povahy předběžného opatření jako takového.²³ Vydání rozhodnutí ve věci předběžného opatření sice nepochybně představuje pro soud určitou časovou zátěž, podmínky trvání předběžného opatření by ale měly soudy zkoumat i bez námitek účastníků. Skutečnost, že se tedy soud musí vypořádat s návrhem na vydání předběžného opatření, nemůže být ospravedlněním toho, že nečiní další kroky k vydání rozhodnutí ve věci.

Dodávám pro úplnost, že ani nadměrné množství nápadu, ani podstav opatrovníckého oddělení soudu samy o sobě nemohou vést k závěru o nedůvodnosti stížnosti. Opět se jedná o objektivní okolnosti, které sice nelze přičítat rozhodující soudkyni, současně však odpovědnost za ně nelze přenášet ze státu na stěžovatele. Ten oprávněně očekává, že stát si své soudnictví zorganizuje tak, aby soud dostal své povinnosti věc projednat a rozhodnout v přiměřené lhůtě a bez zbytečných průtahů.²⁴

Z hlediska věcné správnosti pak nemohu opomenout **chybné poučení**, že se stěžovatel může obrátit na vedení krajského soudu, pokud nesouhlasí s vyřízením stížnosti na průtahy v řízení. Ustanovení § 170 písm. b) zákona o soudech a soudcích, na které místopředseda soudu odkazoval, výslovně hovoří o tom, že tento postup nedopadá na stížnosti na průtahy

21 Podle usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9. března 2021, č. j. 13 Co 38/2021-1358.

22 Viz zpráva o šetření sp. zn. 7234/2019/VOP, cit. výše.

23 Viz náleží Ústavního soudu ze dne 12. května 2015, sp. zn. I. ÚS 2903/14, odst. 48.

24 Viz např. náleží Ústavního soudu ze dne 14. září 1994, sp. zn. IV. ÚS 55/94, náleží Ústavního soudu ze dne 19. února 2004, sp. zn. I. ÚS 660/03, náleží Ústavního soudu ze dne 13. června 2006, sp. zn. I. ÚS 533/05, dostupné z www.nalus.usoud.cz; viz např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 13. července 1983, stížnost č. 8337/79 ve věci *Zimmermann a Steiner proti Švýcarsku* (body 27–32), dostupný z www.hudoc.echr.coe.int.

v řízení.²⁵ **Vedení okresního soudu by mělo dbát na správnost poučení adresovaných stěžovatelům.** Beru však v úvahu, že tímto postupem místopředseda soudu nepodnítl stěžovatele k postupu, který by byl zcela bezúčelný. Podle § 126 odst. 2 zákona o soudech a soudcích je totiž povinností předsedy krajského soudu dbát při výkonu dohledu na plynulost řízení vedených jak u krajského soudu, tak u okresních soudů v jeho obvodu. Nesouhlas s vyřízením stížnosti by tak mohl předseda krajského soudu případně využít jako podnět k výkonu vlastního dohledu.

Opatření k nápravě, o kterých místopředseda soudu stěžovatele informoval, nepovažuji za dostačující. Je pravdou, že ve vztahu k prvnímu namítnému období podal stěžovatel stížnost teprve s odstupem 4 let. I v tomto případě bylo však namísto zjištěný průtah s rozhodující soudkyní alespoň projednat, a to i s ohledem na to, že se jednalo o závažný průtah spočívající v absolutní nečinnosti po dobu více než devíti měsíců. Pokud jde o druhé namítné období, tam místopředseda soudu pravděpodobně průtahy neshledal (k tomu více **v části C.2 zprávy**), proto nepřijal ani žádné opatření k nápravě. Rozhodující soudkyni pouze sdělil, že se má nadále věnovat podaným návrhům na výkon.

C.1.2 K výkonu dohledu nad plynulostí řízení

Domnívám se, že případ stěžovatele svědčí i o nedostatečném výkonu dohledu vedením soudu. Připomínám, že zákonem stanovená šestiměsíční lhůta představuje jasné referenční kritérium i pro výkon dohledové agendy.²⁶

Až v dodatečném vyjádření předseda soudu připustil, že řízení v dané věci neprobíhalo plynule a efektivně a k průtahům došlo v důsledku nekoncentrovaného přístupu rozhodující soudkyně. Předseda soudu uvedl dále, že tento postup vedení soudu rozhodující soudkyni vytklo. Nerozumím tomu, proč i v takovém případě podle předsedy soudu vyřídil místopředseda soudu stížnost správně jako částečně důvodnou (k tomu dále viz **část C.2 zprávy**). Domnívám se však, že důsledným výkonem dohledu by vedení soudu odhalilo prodlevy v řízení dříve.

V opatrovnických věcech zpravidla soud nezakládá k jednotlivým návrhům týkajícím se téhož nezletilého nový spis, věc soud vyřizuje pod stejnou spisovou značkou. To klade, podle mého názoru, **zvýšené nároky na výkon dohledu** vedením soudu nad průtahy v řízení. Vedení soudu musí hodnotit pohyb ve spisu jako celku, ale **možné prodlevy by mělo sledovat a hodnotit i zvlášť ve vztahu k jednotlivým typům návrhů** včetně návrhů na výkon rozhodnutí. V těchto případech je požadavek na rychlé vyřízení věci zásadní.

Z požadavku na rychlost řízení o péči o děti (§ 471 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních) vyplývá také **požadavek, aby jednání ve věci byla nařizována přednostně.** Je zřejmé, že v souvislosti s podaným návrhem na výkon se soud musí zabývat také tím, zda nedošlo ke změně poměrů, které by odůvodňovaly nové rozhodnutí ve věci (ve věci péče či

²⁵ Podle § 170 písm. b) zákona o soudech a soudcích platí, že předseda krajského soudu vyřizuje „stížnosti na postup okresního soudu, obsahuje-li podání stížnost na průtahy v řízení nebo na nevhodné chování nebo narušování důstojnosti řízení jeho předsedou“. Shodný závěr plyne z § 174 odst. 1 zákona o soudech a soudcích.

²⁶ Shodně viz zpráva o šetření ochránce sp. zn. 2321/2019/VOP, cit. výše. Viz také důvodová zpráva k zákonu č. 296/2017 Sb., změna občanského soudního řádu a dalších zákonů, komentář k bodu č. 22 (§ 471 odst. 2); dostupné z <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=987&CT1=0>.

ve věci úpravy styku). Z judikatury vyplývá, že k rozhodnutí o nařízení výkonu by soud zásadně měl nařídit jednání. Soud totiž musí zjistit všechny skutečnosti důležité pro rozhodnutí, aniž by byl omezen na skutečnosti, které uvádí účastníci řízení, a je povinen provést i jiné důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu.²⁷ Takové jednání by měl soud nařídit prioritně. Musí-li soud jednání odročit, v opatrovnickém řízení by jej měl odročit na delší dobu (maximálně však dobu 3 měsíců) pouze v případě, že je to nezbytné (např. probíhá mediace či jiná odborná pomoc).²⁸ **V ostatních případech by jednání měla být odročována maximálně v řádu týdnů.** Tomu neodpovídal postup rozhodující soudkyně ani ve vztahu k namítanému období v roce 2017, ani ve vztahu k podaným návrhům na výkon.

Stěžovatel v podnětu, který mi zaslal, uvedl, že nečinnost soudu vedla k narušení jeho vztahů s dětmi, které si přivykly tomu, že styky s ním neprobíhají podle platného rozsudku. S přibývajícím věkem dětí navíc soud bude logicky více přihlížet k jejich stanovisku o tom, se kterým rodičem chtějí trávit svůj čas. Stěžovatel, podle mého názoru, správně poukazuje na to, jaké důsledky může mít nečinnost soudu a neefektivní výkon dohledu nad plynulostí řízení o návrhu na výkon rozhodnutí.

C.1.3 Závěr

Shrnuji, že stížnost měl místopředseda soudu vyřídit jako důvodnou. Vedení soudu mělo důsledněji vykonávat dohled nad plynulostí opatrovnického řízení s přihlédnutím k požadavku na rozhodování věci s největším urychlením.

Stěžovateli mělo vedení soudu sdělit, jaká opatření k nápravě přijalo. Tato opatření mohla spočívat v projednání věci s rozhodující soudkyní a upozornění na nutnost rychlého a efektivního postupu v reakci na podané návrhy na výkon rozhodnutí až po uložení výtky.

C.2 Ke srozumitelnosti vyřízení stížnosti

Mým úkolem je také prosazovat principy dobré správy.²⁹ K těm ochránce dlouhodobě řadí i princip přesvědčivosti a odpovědnosti.³⁰

Aby vyřízení stížnosti bylo přesvědčivé, musí být přehledné, srozumitelné a jednoznačné. Z vyřízení stížnosti by mělo být zcela zřejmé, zda ji vedení soudu shledalo důvodnou, částečně důvodnou či nedůvodnou.³¹

Domnívám se, že **místopředseda soudu mohl stížnost vyřídit přesvědčivěji a srozumitelněji.**

Místopředseda soudu sice výslovně zmínil v úvodu, že stížnost vyřídil jako částečně důvodnou. Následně se však vyjádřil samostatně k oběma namítaným obdobím a z vyřízení

27 Viz např. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. července 2020, č. j. 20 Co 154/2020-768.

28 Viz § 474 zákona o zvláštních řízeních soudních.

29 Viz § 1 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv.

30 Veřejný ochránce práv. Principy dobré správy [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 24. 10. 2022]; <https://www.ochrance.cz/dokument/principy-dobre-spravy/principy-dobre-spravy.pdf>.

31 Viz také § 173 odst. 3 zákona o soudech a soudcích.

není zcela zřejmé, ve které části stížnost považuje za důvodnou a ve které za nedůvodnou. Bylo by srozumitelnější, kdyby ve vyřízení stížnosti místopředseda soudu tyto dvě části výslovně oddělil.

V té části, v níž shledal místopředseda soudu stížnost důvodnou, by dále bylo přesvědčivější a srozumitelnější, kdyby místopředseda soudu svůj závěr (o důvodnosti) nesnižoval uváděním důvodů, pro které soud postupoval, tak jak postupoval (např. poukazem na žádosti právní zástupkyně). Pokud považoval místopředseda soudu za vhodné upozornit i na tyto okolnosti, měl je rovněž zřetelněji oddělit od samotného závěru o důvodnosti dané části stížnosti, případně jimi vysvětlit, proč například volí mírnější opatření k nápravě. Tak by místopředseda soudu současně docílil toho, že by vyřízení stížnosti nepůsobilo vyhýbavě.

Pokud jde o druhé namítané období, místopředseda soudu v této části stížnost pravděpodobně skutečně hodnotil jako nedůvodnou. Současně však místopředseda soudu hovoří i v této části o „dostatečném řešení“. Pokud přitom v této části shledal stížnost nedůvodnou, nebylo by z povahy věci nutné žádné vhodné řešení zmiňovat.

Srozumitelné a přesvědčivé pak není, podle mého názoru, ani samotné vyjádření předsedy soudu. Předseda soudu na jedné straně uvedl, že místopředseda soudu podle něj vyřídil stížnost zcela správně. Na druhou stranu pak připustil, že soudkyně nepostupovala v řízení koncentrovaně, efektivně a plynule, a vedení soudu jí to vytklo. Pokud tímto vyjádřením mířil předseda soudu pouze na první stěžovatelem namítané období, nerozumím tomu, proč místopředseda soudu nevyrozuměl stěžovatele o uložené výtce rozhodující soudkyni za daný průtah. Pokud tím předseda soudu mířil na řízení jako celek, nerozumím tomu, proč by současně posoudil vyřízení stížnosti jako správné.

Shrnuji, že **vedení soudu by stížnost mělo vyřídit přesvědčivě a srozumitelně. V případě částečně důvodné stížnosti by z vyřízení mělo být zcela jasné, v čem ji vedení soudu shledalo důvodnou a v čem nedůvodnou.**

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám předsedovi Okresního soudu v Českých Budějovicích JUDr. Pavlu Pavlátkovi a podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se ve lhůtě **30 dnů** od jejího doručení **vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě.** Zpráva shrnuje mé dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

O svých zjištěních a závěrech informuji rovněž stěžovatele.

Brno 8. listopadu 2022

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)